

Deus caritas est

(Kázání na 1.neděli po Trojici, Q67)

„Bůh je láska a kdo přebývá v lásce, přebývá v Bohu a Bůh v něm“ Bůh přebývá v duši se vším, co je on i veškeré stvoření. Proto kde je duše, je Bůh, neboť duše je v Bohu. A proto také je duše tam, kde je Bůh, pokud Písmo neklame. Kde je má duše, tam je Bůh, a kde je Bůh, tam je také má duše; to vše je pravda tak, jako že je Bůh.

Anděl je svou přirozeností nesmírně vznešený; kdyby z něho upadla tříška nebo jiskřička, naplnila by celý svět líbezností a blažeností. Hled'te, jak vznešení jsou andělé – a je jich mnoho, úplně bez počtu; a na každém andělu je vše vznešené. Kdyby měl jít člověk do služby a sloužit až do soudného dne a do samého konce světa proto, aby uzřel anděla v jeho čiré přirozenosti, vyplatilo by se mu to.

Ale u všech duchovních věcí shledáváme, že jedno nerozdílně prostupuje druhé. Když duše spočívá ve své holé přirozenosti, odpoutána a oddělena od stvoření, může mít ve své přirozenosti přirozeně veškerou dokonalost, radost a líbeznost, jež mají všichni andělé – v přirozeném počtu a množství; mám ji úplně se vší dokonalostí a vší jejich radostí a blažeností, jako ji oni mají v sobě, a každého jednotlivého mám v sobě zvlášť, jako mám sám sebe v sobě, bez překážky skrze jiné, neboť žádný duch neobsahuje jiného [ducha]. Anděl není v duši uzavřen – proto se každý dává duši úplně, nepřekážejí mu ostatní ani Bůh sám. A nejen přirozeně; i nadpřirozeně se má duše raduje vší radostí a blažeností, jíž se sám Bůh raduje ve své božské přirozenosti, ať je to Bohu milo či nemilo; neboť tu není nic nežli jediné, a když je to jedno, tedy vše; a poněvadž je to vše, tedy je to jedno. To je jistá pravda. Kde je duše, tam je Bůh, a kde je Bůh, tam je duše. A kdybych říkal, že tomu tak není, mluvil bych nesprávně.

Všimněte si tohoto výroku, který mám za naprosto správný: Když pomyslím, jak je on pro mne jediný, on jakoby zapomene na vše stvoření a není nic nežli já. A pak se modlete, za ty kteří se vám poroučejí! Ti, kteří prosí marně Boha nebo o Boha, prosí nesprávně; [jen] když neprosím o nic, tehdy prosím správně a taková modlitba je pravá a mocná. Kdo prosí o cokoli jiného, vzývá nějakou modlu a dalo by se říci, že to je čiré kacírství. Nikdy neprosím tak dobře, nežli když si nic nevyprošuji a neprosím za nikoho, za žádného Jindřicha ani Kunráta. „Praví vyznavači se modlí k Bohu v pravdě a v duchu“ - to je ve Svatém duchu.

Čím je Bůh účinně a skutečně, tím jsme my v obraze; čím je Otec v moci, Syn v moudrosti a Svatý duch v dobrotě – to jsme my v obraze. Tu poznáváme, jak jsme poznáváni a milujeme, jak jsme milováni. A není to bez účinku, neboť ta [síla] je v obrazu obsažena a působí mocně jako síla; je také obsažena v osobách a je zaměřena k otcově moci, k moudrosti Syna a k dobrotě Svatého Ducha. Toto je vše účinkem v osobách. Nadto už samo bytí nemá účinek, nýbrž je jenom bytí a účinek. Nakolik je to v Bohu, podle participace osob na bytí a podstatě, natolik jsou účinek i bytí jedno; když se drží osoby v podstatě, z níž nikdy nevykročily, je to čirý obraz podstaty. To je bytostná rozumnost boží, jejíž čirou silou je *intellectus*, který mistři nazývají receptivním.

Rozumějte mi dobře! Proto získává čiré *absolucio* svobodného bytí, jež je bez nějakého „kde“, když ho nepřijímá ani neudílí; je to čirá esence, jež je pozbavena veškerého bytí a vši [jiné] esence. Pak přijímá Boha podle jeho čirého bytí, v němž jest nade vším bytím. A kdyby to ještě bylo bytí, odebrala by bytí z bytí, až by nebyla než podstata. To je největší dokonalost ducha, k níž může člověk v tomto životě duchovně dospět.

Ale není to ještě nejvyšší dokonalost, jakou kdy budeme mít na těle a na duši, kdy bude i vnější člověk úplně pojat v podstatu osobního bytí tak, jako lidství a božství je jedno v osobě Kristově, že v této podstatě budu mít osobní bytí a že jsa sám osobou a bytostí a zcela popřu svou vlastní podstatu, takže duchovním způsobem budu sjednocen s podstatou, jaká je sama sebou – tak, že budu po vnějším způsobu osobou a bytostí, ale zbavenou vlastní podstaty.

Toto osobní bytí lidsko-božské přerůstá a převyšuje naprosto vnějšího člověka, že ho nikdy nemůže dosáhnout. Když zůstává sám v sobě, přijímá sice od osobního bytí mnohým sladkým způsobem příliv milosti, útěchu i niternost, což je dobré, ale není to nejlepší. Zůstane-li však sám v sobě, bez své vlastní podstaty, získá jen útěchu a spoluúčast milosti, což není to nejlepší, musí se pak vnitřní člověk duchovně vymanit z podstaty, v níž je sjednocen a musí se přidržet podstaty milosti, jíž je milostiplně udržován.

Proto se nemůže stát nikdo duchem nikdo dokonalý, není-li přivedeno k dokonalosti tělo a duše. Tak jako se vnitřní člověk duchovně zbavuje vlastního bytí, když je podstatou v podstatě, tak musí být také vnější člověk být zbaven vlastní podstaty a zcela obdržet substanci věčného osobního bytí, jež je vlastním osobním bytím.

Existuje dvojí bytí. Jedno je božské a je to bytí čiré substance, druhé je osobní a to je rozlišené. A poněvadž je je stejná distinkce osoby Kristovy i duše [a je to] podstata věčného lidství, a Kristus je v jedné podstatnosti – jak bytostné, tak osobní, musíme i my být týmž Kristem, my [ovšem jen] následně v účinku, tak, jak je Kristus bytostně lidského druhu; neboť když jsem stejného rodu podle lidství, jsem sjednocen též s osobním bytím, že jsem milostí jedno v osobním bytí a také osobním bytím. A ježto pak Bůh věčně spočívá v otcovské podstatě a já [jsem] v něm jediná podstata a tentýž Kristus, tatáž substancialita mého lidství; tedy je v substancialitě věčného bytí jak můj tak svůj, že tělesná i duševní bytost jsou uvedeny v dokonalost v jediném Kristu, v jediném Bohu, jediném synu.

Aby se nám tak stalo, pomoz nám Svatá Trojice.

Amen